K6/2018 vp 2.5.2018
Lakivaliokunta/ Mikko Monto

Hei - Olin oikeusministeriön puolesta kuultavana valiokunnassa ihmiskaupparaportointiin liittyen. Kuulemisen yhteydessä esitetyistä kysymyksistä, joihin vastaamiseen ei tuolloin ollut aikaa, erityisesti syyttäjiin liittyvät kysymykset kohdistuivat oikeusministeriön hallinnonalalle. Alla joitakin vastauksia, niitä voidaan luonnollisesti vielä tarkentaa, mikäli joltakin osin tarpeen.

1) miten syyttäjiä on koulutettu tunnistamaan ihmiskauppa eli mikä on tuorein tilanne koulutuksien suhteen?

   VKSV on järjestänyt vuosittain koulutusta IHKA -rikoksissa. Viime vuosina toteutetut kurssit ovat ohjelmaltaan olleet kattavia. Niillä on käsitelty ko. rikostyypin erikoisluonnetta, tunnusmerkistöjä, esitutkintaa ja syyteharkintaa ja ne ovat pyrkineet olemaan käytännönläheisiä.

   Tänä vuonna koulutus jouduttiin peruuttamaan osallistujien vähyyden vuoksi. Tämä oli valitettavaa, koska tänä vuonna oli tarkoituksena myös syventää koulutusta ja lisätä kurssiin yksi päivä. Kurssi toteutetaan todennäköisesti ensi vuonna. Lisäksi VKSV:n erikoissyyttäjäryhmä on tutustunut rajavalvontalaitoksen rajavalvontaan Helsinki-Vantaan lentoasemalla.

2) tarkennusta alueelliseen osaamiseen syyttäjien osalta

   Osaamista kertyy sinne, missä tapauksia on. Erikoissyyttäjäryhmän syyttäjät ajavat IHKA-juttuja, mutta niitä ajavat muutkin syyttäjälaitoksen syyttäjät. Esimerkiksi Helsingissä on osaamista ja Sisä-Suomessa on ajettu huomiota saanutta IHKA-juttua (marjanpoimija-juttu.). Muuallakin paikallisyksiköissä tätä osaamista on kertynyt esim. Pohjanmaan syyttäjänvirastoon. Varsinaista alueellista koulutusta IHKA-juttujen osalta ei ole vaan se on keskitetty VKSV:hen. Sillä, ettei juttuja ole keskitetty erikoissyyttäjille on hyvät puolensa, koska osaaminen karttuu tällä tavoin tasaisemmin. Lisäksi erikoissyyttäjäjärjestelmällä pyritään tietämystä ja osaamista kartuttamaan jakamalla sitä muille syyttäjille. Heidän tehtäviinsä nimittäin kuuluu muiden syyttäjien neuvominen ja opastaminen.

3) syitä siihen, että esitutkintoja on käynnistetty tilastojen mukaan selvästi enemmän kuin syytteitä nostettu.

   IHKA- jutut ovat näytöllisesti haastavia käytännön ongelmien lisäksi myös psykologisen luonteensa vuoksi. Mikäli asianomistaja esimerkiksi ei miellä olevansa uhri tai mahdollisesti jopa kieltää itseään koskevien lääkärinlausuntojen hankkimisen, on syyttäjä varsin vaikeaa ja joissakin tapauksissa mahdotontakin näyttää juttuaan toteen. Juttuihin voi liittyä monenlaisia näyttöongelmia, rikos on voinut tapahtua ulkomailla, tai syylliseksi epäilty voi olla ulkomailla. Eri tapauksissa voi siis olla erilaisia ominaispiirteitä.

terveisin

Johanna Suurpää
Johtaja / Direktör / Director
Demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö/ Enheten för demokrati, språk och grundläggande rättigheter Unit for Democracy, Language Affairs and Fundamental Rights
Oikeusministeriö / Justitieministeriet/ Ministry of Justice PL / PB 25, 00023 Valtioneuvosto/ Statsrådet puh./tel. +358 295150534 / +358 50 520 9320